

HERTA MÜLLER:
CERCUL VICIOS AL CUVINTELOR
(despre expoziția cu același nume)

The vicious circle of words
(about the exhibition with the same name)

Lilia ABABI

Abstract: *The Goethe Institute in partnership with the Berlin Literaturhaus Wien, German Embassy in Republic of Moldova and Scientific Library inaugurated on January 29, an exhibition „Herta Müller: the vicious circle of words”. In the exhibition were displayed interesting documents relating to the life and works of Herta Müller, the Romanian-born German novelist and essayist, the holder of the Nobel Prize in 2009, family photos, records of interviews with the author, as well as lesser-known collages of her.*

„Uneori, nu scriitorul își alege tema, ci tema îl alege pe el”

Herta Müller, scriitoarea germană de origine română laureată a Premiului Nobel pentru Literatură în 2009, devine subiectul expoziției „Der Schmuck des Lebens Kalte” („The cold pendant of life” / „Pandantivul rece al vieții”), concepută la Berlin de Literaturhaus (Casa Literaturii). Conceptul expoziției aparține lui Ernest Wichner scriitor de limbă germană, traducător, critic literar și editor originar din România și Lutz Dittrich reprezentant Literaturhaus.

Expoziția „Pandantivul rece al vieții” a fost lansată pe 2 octombrie 2012 la Muzeul Nobel care este situat în capitala Suediei, Stockholm, în aceeași clădire cu Academia Suedeză și Biblioteca Nobel. Expoziția „Herta Müller: Cercul vicios al cuvintelor” este o versiune mai mică a expoziției „Pandantivul rece al vieții” și reflectă, la fel ca opera scriitoarei, viața de zi cu zi a minorității germane din România comunistă.

Institutul Goethe – București, Literaturhaus Berlin și Ambasada Germaniei în Republica Moldova au organizat pe data de 29 ianuarie 2013 **inaugurarea expoziției „Herta Müller: Cercul vicios al cuvintelor” la Bălți în incinta Bibliotecii Științifice a Universității de Stat „A. Russo”**. La inaugurarea expoziției au fost prezenți: Gheorghe Popa, rectorul USARB, Valentina Pritcan, prorector Relații Internaționale și Integrare Europeană, Karl-Friedrich Buschendorf, Atașatul Cultural al Ambasadei Germane, Elena Harconița, dir. Bibliotecii, Iulia Ignatiuc, decanul

FLLS, Irina Ciornîi, șef catedră Filologie Germană precum și bibliotecari, studenți, cadre didactice universitare și școlare.

Expoziția „Herta Müller: Cercul vicios al cuvintelor” începe cu evocarea copilăriei autoarei, petrecută în Banat, și se încheie cu momentul decernării Premiului Nobel pentru Literatură. Sînt prezentate documente și fotografii de familie, înregistrări ale unor interviuri cu autoarea, precum și colajele mai puțin cunoscute ale acesteia. Expoziția este completată de documente extrase din dosarul de urmărire întocmit de fosta Securitate pe numele Hertei Müller.

Născută în satul Nițchidorf din județul Timiș, pe 17 august 1953, Herta Müller a studiat filologia germană și română și a lucrat, pentru scurt timp, ca traducătoare la o fabrică din Timișoara, de unde a fost concediată din cauza refuzului de a colabora cu Securitatea. Sub amenințarea Securității, cu interdicția de a publica volume în România, Herta Müller a fost obligată să emigreze în Germania de Vest, în 1987. Membră a Academiei Germane pentru Limbă și Poezie, Herta Müller este autoarea mai multor romane și a unor volume de poeme. Laureată a numeroase premii importante, Herta Müller a devenit, în 2009, a douăsprezecea femeie care primește Premiul Nobel pentru Literatură.

În scopul promovării expoziției susnumite în Bibliotecă s-au organizat diverse manifestări culturale:

- ▶ Herta Müller: Cercul vicios al cuvintelor - TV informații
- ▶ Despre scriitoarea Herta Müller pe internet – prezentarea resurselor electronice
- ▶ Crezul scriitoricesc - ADEVĂRUL – medallion literar

► Herta Müller: Cercul vicios al cuvintelor – Expoziții de documente

În cadrul Oficiului Documente în Limbi Străine a fost organizată o expoziție

de carte cu același generic „Herta Müller: Cercul vicios al cuvintelor” care a cuprins doar câteva din lucrările autoarei atât în limba germană cât și în limba română, ce pot fi regăsite în fondul Bibliotecii: „Der Fuchs war damals schon der Jäger” (Încă pe atunci vulpea era vânătorul), „Herztier” (Animalul inimii), „Heute wär ich mir lieber nicht begegnet” (Mai bine nu mi-aș fi ieșit azi în cale), „Atemschaukel” (Leagă-nul respirației).

„Trebuie uneori să ne prăbușim în mizeria cea mai adâncă pentru a putea recu-

noaște adevărul, tot așa cum trebuie să coborâm în adâncul puțului pentru a zări stelele”, spunea Havel.

Romanele Hertei Müller, te poartă printr-o astfel de călătorie, te aruncă pînă în cea mai adâncă mizerie la care a putut fi supus omul de regimul totalitar, pentru ca după trecerea prin Purgatoriu să poată privi adevărul în față.

Despre limba română Herta Müller spune: „Am fost mereu uimită de varietatea lingvistică a limbii române, de metaforele pe care le conține. E o altă dimensiune a sinelui, pe care ți-o conferă, de parcă aș avea două stații, una a limbii pe care o întrebuițez, alta, cea oferită de cuvântul echivalent al celeilalte limbi, care oferă o altă imagine. Limba română mă însoțește permanent, o am în cap, chiar dacă scriu în limba germană. Mă însoțesc, întotdeauna, în paralel, imaginile celeilalte limbi.”

Cu regret în limba română deținem doar două titluri de carte „Regele se-nclină și ucide” și „Încă pe atunci vulpea era vânătorul”. Volumul „Regele se-nclină și ucide”, aparut în 2003 în Germania și apoi reeditat la Iași în 2005, cuprinde o selecție de noua texte care reprezintă un fragment autobiografic. Este vorba de

cîteva texte literare de o mare forță sugestivă. Ele se refera toate (chiar și cel intitulat „La noi în Germania”), direct și indirect, la perioada trăită de Herta Müller în România anilor '70 și '80.

Reacțiile autoarei ținută de Securitate sub o observație strictă, psihologia victimei sub dictatura anilor Ceaușescu, alterarea relațiilor dintre oameni, climatul de suspiciune reciprocă, toate acestea sînt descrise cu o inteligență (critică și auto-critică) scilpitoare, cu scepticism.

Odată cu primirea prestigioasei distincții, Müller intră în rîndul celor mai mari scriitori de limbă germană, alături de Thomas Mann, Herman Hesse, Heinrich Boll, Gunter Grass, toți lauriați ai Premiului Nobel pentru Literatură.

Este firesc ca viața și opera Hertei Müller să fie reflectată în multiple lucrări de referință, în cadrul ezpoziției fiind prezente doar unele din ele: Der Brock Haus, Deutsche Literatur geschichte, Kindlers Neues Literatur Lexikon, Literatur geschichte, Lileratur Lexikon, Neus deutsche Literatur-geschichte, Reclams Roman Lexikon.

Activitatea Hertei Muller este reflectată și în publicații periodice atît reviste (Der Spiegel, Kulturchronik, Magazine Litteraire) cît și în ziare (Zeit Literatur, Deutsche Zeitung, Contemporanul, Contrafort, România Literară.)

Herta Müller a publicat peste 20 de volume (în proporție covîrșitoare în limba germană), cu succes la public și critica, în prezent fiind considerată unul dintre cei mai importanți scriitori de limba germană. Începînd cu anii 1990, lucrările sale, printre care romane, volume de eseuri sau poezii, au început să fie traduse în peste 45 de limbi.

Referințe bibliografice:

1. MÜLLER, Herta. Regele se-nclină și ucide. Iași : Ed. Polirom, 2005. 227 p. ISBN 973-681-722-5
2. Wikipedia: The Free Encyclopedia. [online] [accesat 04 feb. 2013]. Disponibil : http://ro.wikipedia.org/wiki/Herta_M%C3%BCller
3. Romanca Herta Muller a castigat Premiul Nobel pentru Literatura [online] [accesat 04 feb. 2013]. Disponibil: <http://www.jurnaluldevrancea.ro/cultura/3441-muller-premiul-nobel.html>

